

Apostolische reis naar Valencia, Spanje
bij gelegenheid van de vijfde Wereldgezinsdagen

Heilige Mis

Homilie

Stad van Kunst en Wetenschap, zondag 9 juli 2006

Dierbare broeders en zusters!

In deze heilige Mis, die ik met grote vreugde celebreer samen met vele broeders in het bisschopsambt en met een groot aantal priesters, wil ik de Heer danken voor alle dierbare gezinnen die zich hier in een vreugdevol samenzijn verzameld hebben, alsook voor de vele andere gezinnen, die in verre landen deze viering via de radio en de televisie volgen. Ik wil u allen begroeten en mijn grote genegenheid met een vredesgroet tot uitdrukking brengen.

De getuigenissen van Ester en van Paulus, die wij zojuist in de lezingen hebben gehoord, laten zien dat het gezin geroepen is mee te werken aan het doorgeven van het geloof. Ester erkent: "Vanaf mijn geboorte heb ik in de stam, waaruit ik voortkom, gehoord, dat U Heer, uit alle naties Israël ... hebt aangenomen als een blijvend erfdeel" (Est 4,12 *aanvulling D*). Paulus volgt de traditie van zijn joodse voorouders door God met een zuiver geweten te vereren. Hij prijst het oprechte geloof van Timoteüs en herinnert hem aan het "geloof dat eerst uw grootmoeder Loïs en uw moeder Eunike bezielde heeft en nu ook, daarvan ben ik zeker, leeft in

u" (2Tim 1,5). In deze bijbelse getuigenissen omvat het gezin niet alleen de ouders en de kinderen, maar ook de grootouders en de voorouders. Het gezin toont zich zo als een gemeenschap van generaties en als waarborg van een erfgoed van tradities.

Geen mens heeft zichzelf in het bestaan geroepen, en hij heeft ook de basiskennis van het leven niet alleen verworven. Wij hebben allen het leven en de fundamentele waarheden van het leven van anderen ontvangen en we zijn geroepen tot volmaaktheid te komen in relatie en liefdevolle gemeenschap met andere mensen.

Het gezin, gegrondvest op het onontbindbare huwelijk tussen een man en een vrouw, is uitdrukking van deze dimensie van relatie, van kinschap en van gemeenschap en is het kader waarin de mens waardig wordt geboren, kan groeien en zich integraal ontwikkelen.

Als een kind geboren wordt, begint het, door de relatie met zijn ouders, deel uit te maken van een familietraditie, die oudere wortels heeft. Met het geschenk van het leven ontvangt het kind een hele erfenis aan ervaring. Wat betreft deze erfenis hebben de ouders het onvervreemdbaar recht en de onvervreemdbare plicht die aan de kinderen door te geven: hen te helpen bij het vinden van hun identiteit, hen binnen te leiden in de samenleving, hen te leren op verantwoorde wijze om te gaan met hun morele vrijheid en hun vermogen tot liefhebben – door de ervaring dat ze zelf bemind worden – en hen bovenal te brengen tot de ontmoeting met God. De kinderen groeien op en worden menselijk volwassen in de mate dat ze vol vertrouwen deze erfenis en deze opvoeding aanvaarden, waar ze stap voor stap in groeien. Zo zijn ze in staat een persoonlijke synthese te ontwikkelen van datgene wat ze ontvangen hebben en wat nieuw is, een synthese die ieder individu en iedere generatie geroepen is te ontwikkelen.

In het ontstaan van iedere mens, en dus in ieder menselijk vader- en moederschap, is God de Schepper aanwezig. Daarom moeten de ouders het kind dat hun geboren wordt niet slechts aannemen als hun eigen kind, maar ook als kind van God, die het liefheeft omwille van het kind zelf en het roept om kind van God te worden. Sterker nog, iedere huwelijksdaad, ieder vader- en moederschap, ieder

gezin, heeft zijn begin in God, die Vader, Zoon en heilige Geest is.

Aan Ester had haar vader, zijn voorouders en zijn volk indachtig, de herinnering aan zijn God doorgegeven, uit wie alle mensen voortkomen en voor Wie alle mensen zich moeten verantwoorden – de herinnering aan die God en Vader, die Zijn volk uitverkoren heeft en die in de geschiedenis ons heil bewerkt. De herinnering aan die Vader verlicht de diepere identiteit van de mens: waar wij vandaan komen, wie wij zijn en hoe groot onze waardigheid is. Natuurlijk zijn wij voortgekomen uit onze ouders en zijn wij hun kinderen; wij zijn echter ook voortgekomen uit God, die ons naar Zijn beeld geschapen heeft en ons geroepen heeft Zijn kinderen te worden. Daarom staat aan het begin van iedere mens niet het toeval of een speling van het lot, doch een plan van de goddelijke liefde. Dat heeft Jezus Christus, de ware Zoon van God en de volmaakte mens, ons geopenbaard. Hij wist vanwaar Hij kwam en waar wij allemaal vandaan komen: uit de liefde van Zijn Vader en van onze Vader.

Het geloof is dan ook niet alleen maar een cultureel erfgoed, maar een voortdurend werken van de genade van God, die roept, en van de menselijke vrijheid die op deze roep kan antwoorden, of niet. Ook al kan niemand antwoorden voor een ander, toch worden christelijke ouders opgeroepen een geloofwaardig getuigenis van hun geloof en van hun christelijke hoop te geven. Zij moeten ervoor zorgen dat de Stem van God en de Blijde Boodschap van Christus hun kinderen duidelijk en onvervalst bereiken.

In de loop der jaren moet dit geschenk van God, dat de kinderen met hulp van de

ouders hebben leren zien, ook op een wijze en liefdevolle manier tot ontwikkeling worden gebracht, om de gave des onderscheids bij de kinderen te laten groeien. Zo zal het voortdurende getuigenis van de huwelijksliefde van de ouders, beleefd in geloof en van het geloof doordrongen, en de liefdevolle begeleiding van de kant van de christelijke gemeenschap de kinderen helpen zich de gave van het geloof eigen te maken, daardoor de diepste zin van het bestaan te ontdekken en daar blij en dankbaar voor te zijn.

Het christelijk gezin geeft het geloof door als de ouders hun kinderen leren bidden en met hen bidden,¹ als ze hen voorbereiden op de sacramenten en hen binnenleiden in het leven van de Kerk, als ze samenkomen om uit de bijbel te lezen, en zo het gezinsleven met het licht van het geloof verlichten en God als Vader prijzen.

In de huidige cultuur wordt zeer vaak de vrijheid van het individu verheerlijkt, dat beschouwd wordt als autonoom subject, als was het uit zichzelf ontstaan en zou het genoeg hebben aan zichzelf, los van de relatie met anderen en ver verwijderd van de verantwoordelijkheid voor anderen. Men wil het sociale leven alleen nog vanuit subjectieve en veranderlijke wensen organiseren, zonder verwijzing naar een voorafgaand objectieve waarheid, zoals de waardigheid van iedere mens en zijn onvervreembare rechten en plichten, in dienst waarvan ieder sociale groep zich moet stellen.

De Kerk herinnert ons er voortdurend aan dat de ware vrijheid van de mens het gevolg is van het feit dat hij naar het beeld van God, op Hem gelijkend, is geschapen. Daarom is de christelijke opvoeding een

opvoeding tot vrijheid en voor de vrijheid. "Wij doen het goede niet als slaven, die de vrijheid niet hebben anders te handelen, maar wij doen het goede omdat wij persoonlijk verantwoordelijkheid dragen voor de wereld, omdat wij de waarheid en het goede liefhebben, omdat wij God liefhebben en daarom ook Zijn schepselen. Dat is de ware vrijheid waartoe de heilige Geest ons wil leiden."²

Jezus Christus is de volmaakte Mens, het voorbeeld van de vrijheid van het kinderschap, die ons leert Zijn liefde door te geven aan anderen: "Zoals de Vader Mij heeft liefgehad, zo heb ook Ik u liefgehad. Blijft in mijn liefde" (Joh 15,9). Wat dit betreft leert het Tweede Vaticaans Concilie: "Wat de christelijke echtgenoten en ouders betreft: dezen dienen, hun eigen weg volgende, elkaar hun leven lang door trouwe liefde in de genade te ondersteunen en de kinderen die zij gaarne van God ontvingen met de christelijke leer en de evangelische deugden te doordringen. Zo immers geven zij aan iedereen het voorbeeld van een onvermoeibare en edelmoedige genegenheid, helpen zij mee aan de opbouw van de broederlijke liefdegemeenschap en worden ze getuigen en medewerkers van de vruchtbaarheid van onze moeder de Kerk, tot teken van en deelachtigheid aan de liefde waarmee Christus zijn bruid heeft bemind en zich voor haar heeft overgeleverd."³

De vreugdevolle liefde waarmee onze ouders ons hebben aangenomen en onze eerste schreden in deze wereld hebben begeleid, is als een sacramenteel teken en een zichtbaar worden van de welwillende liefde van God, van wie wij komen. De ervaring aanvaard en bemind te worden door onze ouders en door God is de zekere grondslag die voortdurend de groei en

1. Vgl. Johannes Paulus II, apostolische Exhortatie *Familiaris consortio* (22 november 1981), 60, in: *Archief van de Kerken 37/1* (12 januari 1982), 43-44.

2. Benedictus XVI, *Vigilie van Pinksteren op het St. Pietersplein als afsluiting van de ontmoeting met de kerkelijke bewegingen en nieuwe gemeenschappen* (3 juni 2006), in: *L'Osservatore Romano dt.*, 24 (16 juni 2006), 8.

3. Tweede Vaticaans Concilie, dogmatische Constitutie over de Kerk *Lumen gentium*, 41.

de ware ontwikkeling van de mens bevordert en ons helpt te rijpen op de weg naar de waarheid en de liefde en buiten onszelf te treden om binnen te gaan in de gemeenschap met anderen en met God.

Om voortgang te maken op deze weg van menselijke ontwikkeling leert de Kerk ons de prachtige werkelijkheid te respecteren en te bevorderen van het onontbindbare huwelijk tussen man en vrouw, waaruit ook het gezin ontstaat. Daarom is de erkenning van en de steun aan het huwelijk een van de grootste diensten die men heden ten dage kan bewijzen aan het algemeen belang, de waarachtige ontwikkeling van de mens en de hele samenleving, als beste garantie voor het veiligstellen van de waardigheid, de gelijkheid en de ware vrijheid van de menselijke persoon.

Hier wil ik de betekenis en de positieve rol onderstrepen van de verschillende kerkelijke gezinsverenigingen met betrekking tot het huwelijk en het gezin. Daarom wil ik "alle christenen uitnodigen hartelijk en moedig samen te werken met alle mensen van goede wil die hun verantwoordelijkheid voor het gezin vervullen",⁴ om met vereende krachten en middels een gerechtvaardigd veelvoud aan initiatieven bij te dragen aan de bevordering van het ware welzijn van het gezin in de huidige samenleving.

Gaan wij nog even terug naar de eerste lezing van deze Eucharistieviering, die genomen is uit het boek Ester. De biddende Kerk heeft in deze deemoedige koningin, die zich geheel en al inzet voor haar lijdende volk, een voorafbeelding gezien

van Maria, die ons door haar Zoon geschonken is als moeder van ons allen, een voorafbeelding van de moeder die met haar liefde het gezin van God op de pelgrimstocht in de wereld behoedt. Maria is het voorbeeld van alle moeders, van hun grote zending als behoedster van het leven, van haar opdracht de kunst van het leven en de kunst van het liefhebben over te dragen.

Het christelijk gezin – vader, moeder en kinderen – is geroepen de aangewezen doelen niet te volbrengen als iets dat van buitenaf is opgelegd, maar als een geschenk van de genade die de echtelieden in het sacrament van het huwelijk hebben ontvangen. Als de echtelieden open blijven voor de Geest en om Zijn hulp bidden, zal Hij hun onophoudelijk de liefde van God de Vader schenken, die in Christus is geopenbaard en vlees geworden. De aanwezigheid van de Geest zal de echtelieden helpen, de bron en de maatstaf van hun liefde en zelfgave niet uit het oog te verliezen en met de Geest samen te werken, om hem in alle dimensies van hun leven aanwezig te laten zijn en vlees te laten worden. Tegelijk zal de Geest in hen het verlangen wekken naar de uiteindelijke ontmoeting met Christus in het huis van Zijn en onze Vader. Dat is de boodschap van de hoop die ik vanuit Valencia aan alle gezinnen op de wereld zou willen toesturen. Amen.

© Copyright 2006 – Libreria Editrice Vaticana / R.-K. Kerkgenootschap in Nederland

Vertaling: dr. N. Stienstra

4. *Familiaris consortio*, 86, in: *a.w.*, 67.